

از آنجایی که انسان ها در حیات اجتماعی خود با یکدیگر در تعامل می باشند، آثار حقوقی بر روابط موجود بین آنها مترتب می باشد. این تعاملات و آثار نه تنها در زمان حیات افراد، بلکه بعد از فوت آنها نیز همچنان ادامه دارد. به این شکل که هرگاه شخصی از دنیا می رود، می بایست تکلیف مایملک وی و همچنین میزان حقوق ورثه و احياناً چگونگی اجرای وصیت نامه او مشخص گردد. در این مجموعه سعی شده و تشریفات دادرسی صدور گواهی انحصار وراثت به زبان ساده بیان گردد.

مرجع صلاحیت دار جهت صدور گواهی انحصار وراثت

مرجع صلاحیت دار جهت صدور گواهی دادگاهی است که آخرین محل سکونت متوفی بوده است. مطابق با ماده ۲۰ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، دعاوی راجع به ترکه متوفی در دادگاه محلی اقامه می شوند. که آخرین اقامتگاه متوفی در ایران، در آن محل بوده و اگر آخرین اقامتگاه متوفی معلوم نباشد، رسیدگی در صلاحیت دادگاهی است که آخرین محل سکونت متوفی در ایران در حوزه آن بوده است.

بنابراین اگر شخصی در طول مدت زندگی خود در شهرهای مختلفی سکونت داشته باشد و برای مثال آخرین محل سکونت وی اصفهان باشد، در صورت فوت وی، دادگاه اصفهان صلاحیت صدور گواهی انحصار وراثت را خواهد داشت هر چند که شخص در شهر دیگری فوت نموده باشد یا اموال وی در نقطه دیگری قرار گرفته باشند.

اشخاص صلاحیت دار جهت تقاضای انحصار وراثت

وراث متوفی یا سایر اشخاص ذینفع می توانند از دادگاه تقاضای صدور گواهی انحصار وراثت نمایند. نکته قابل توجه اینکه چنانچه وراثت یا اشخاص ذینفع متعدد باشند، نیازی به درخواست همگی آنها نمی باشد و اقدام یک نفر از آنها، جهت تقاضا کفایت می نماید.

مدارک لازم جهت تقاضای تصدیق انحصار وراثت

۱- شناسنامه و گواهی فوت متوفی
پس از فوت متوفی و تأیید پزشک مربوطه، مراتب توسط اداره ثبت احوال ثبت، شناسنامه متوفی باطل و گواهی فوت صادر می گردد. ارائه اصل گواهی فوت و کپی مصدق آن به دادگاه الزامی می باشد.

۲- استشهادیه محضری

اسامی کلیه وراث می بایست در فرم مخصوصی که توسط دادگاه در اختیار متقاضیان قرار می گیرد نوشته و توسط ۲ نفر از اشخاصی که وراثت و متوفی را می شناسند امضاء شود و امضاء افراد فوق نیز می بایست توسط یکی از دفاتر اسناد رسمی تأیید و گواهی مربوطه به دادگاه ارائه گردد.

۳- رسید گواهی مالیاتی (مالیات بر ارث)

وراثت می بایست پس از فوت متوفی لیست کلیه اموال و دارایی های منقول و غیر منقول او را به اداره دارایی حوزه محل سکونت متوفی ارائه کنند و رسید آنرا دریافت نموده، همراه مدارک دیگر به دادگاه تقدیم نمایند.

۴- کپی مصدق شناسنامه وراث

متقاضی انحصار وراثت می بایست علاوه بر شناسنامه خود، کپی مصدق شناسنامه وراثت دیگر را نیز تهیه و به دادگاه تقدیم نماید. ارائه اصل شناسنامه ها جهت کنترل توسط مدیر دفتر دادگاه الزامی می باشد.

۵- وصیت نامه (در صورتی که وجود داشته باشد)

۶- دادخواست

پس از آماده نمودن مدارک فوق الذکر، می بایست دادخواستی مشابه الگوی ارائه شده تنظیم گردد و همراه با مدارک یاد شده به دادگاه ارائه گردد.

تشریفات دادرسی پس از تقدیم دادخواست

دادگاه رسیدگی کننده پس از ملاحظه اسناد و مدارک تقدیمی، درخواست متقاضی را یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشار یا محلی آگهی می نماید و هزینه نشر آگهی نیز به عهده متقاضی می باشد.

پس از انقضای یک ماه از تاریخ نشر آگهی در صورتی که معترضی نباشد، دادگاه با توجه به ادله و اسناد ارائه شده، گواهی انحصار وراثت مشعر بر تصدیق وراثت، تعیین تعداد وراثت و نسبت آنها به متوفی را صادر می نماید. در صورت وجود معترض و اعلام اعتراض او، دادگاه جلسه ای را جهت رسیدگی معین نموده و به معترض و درخواست کننده تصدیق اطلاع می دهد و پس از رسیدگی، در جلسه ای حکم خود را اعلام خواهد نمود. این حکم برابر مقررات قابل تجدیدنظر است.

نکات قابل توجه در تصدیق انحصار وراثت

- در صورتی که در زمان فوت نطفه ای منعقد شده باشد، جنین نیز جزو وراثت قرار می گیرد و می بایست در دادخواست مربوط قید شود.
- در تصدیق انحصار وراثت به درخواست ورثه، دادگاه سهم هر یک از ورثه را معین می نماید.
- در صورتی که برای محجور، قیم معین نشده، دادستان می تواند بنام محجور به درخواست تصدیق انحصار وراثت اعتراض نماید.
- در صورتی که بهای ترکه بیش از ۱۰ میلیون ریال نباشد، دادگاه بدون انتشار آگهی به ادله درخواست کننده رسیدگی و درخواست صدور گواهی حصر وراثت را حسب اقتضای دلایل، قبول یا رد می کند.
- در مورد وراثت روستاییان، در صورتی که بهای ترکه بیش از ۱۰ میلیون ریال باشد، فقط به الصاق آگهی برای یک بار و در یک روز در معابر و اماکن عمومی روستای محل اقامت متوفی اکتفا خواهد شد.
- رأی دادگاه دایر بر درخواست تصدیق قابل پژوهش و فرجام است.

مواد قانونی

قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹ و اصلاحات بعدی مواد ۳۶۰ الی ۳۷۶.

برگ دادخواست به دادگاه عمومی

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	نام پدر	شغل	محل اقامت شهر-خیابان-کوچه-شماره-پلاک
خواهان	مشخصات خواهان در این قسمت تکمیل می شود				
خوانده					
وکیل یا نماینده قانونی	در صورت داشتن وکیل مشخصات وکیل ذکر شود				
تعیین خواسته و بهای آن	صدور گواهی انحصار وراثت				
دلایل و منضمات دادخواست	۱- گواهی فوت ۲- استشهادیه محضری ۳- رسید گواهی مالیاتی ۴- کپی مصدق شناسنامه وراث ۵- وصیت نامه (در صورت وجود)				
<p>ریاست محترم دادگستری استان/ شهرستان....</p> <p>با سلام</p> <p>احتراماً به استحضار می رساند آقای/ خانم مطابق با مندرجات گواهی فوت تقدیمی در شهرستان (آخرین محل اقامت خود) مرحوم گردیده اند و وراثت منحصر به فرد مرحوم/ مرحومه عبارتند از: ۱.....</p> <p>۲..... ۳.....</p> <p>لذا از آن مقام محترم رسیدگی و دستور نشر آگهی و صدور گواهی انحصار وراثت طبق مقررات مورد استدعا است. ضمناً مستحضر می نماید که نامبرده و نیز ورثه همگی پیرو مذهب می باشند.</p> <p>محل امضاء-مهر- انگشت</p>					
شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه دادگاه عمومی				
شماره رسیدگی فرمایید.				
تاریخ	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده تاریخ / / امضاء				